

El llenguatge En i hi (casos especials) (II)

Una oració com Porta mitges de seda admet dues reduccions: En porta, en què en vol dir (de) mitges de seda, i En porta de seda, en què en vol dir (de) mitges. També una oració semblant, però amb el complement determinat, Porta les mitges de seda, admet dues reduccions, però per una altra circumstància: que aquesta oració pot tenir dos sentits diferents. Si el grup de seda és un complement determinatiu de les mitges, i tot el conjunt, les mitges de seda, representa per tant el complement acusatiu del verb, es pot reduir a Les porta. I si el grup de seda representa el que anomenem un terme predicatiu, és a dir, que no determina el nom anterior sinó que expressa una idea que completa el pensament de l'oració —la qual, per tant, podria revestir també aquesta redacció: Les porta de seda, les mitges—, es pot reduir a Les hi porta, en què les vol dir les mitges i hi vol dir de seda.

Resulta, doncs, en aquest cas, que el terme predicatiu s'ha de representar o substituir pel pronom hi, i no pel pronom en, encara que l'introdueixi la preposició de: de seda. És el mateix que s'esdevé en oracions com Duia les sabates negres, El director diu les coses clares, Em vaig quedar de pedra o S'ha tornat vermell, reduïbles a Les hi duia, El director les hi veu, M'hi vaig quedar i S'hi ha tornat.

Però, com dèiem ahir, quan un complement depèn d'un verb que regeix una preposició, és aquesta preposició la que preval i determina l'única possibilitat de substitució pronominal. Així, Aspiren a vestits cars, Es complauen en detalls de bon gust i S'adona de les dificultats de l'empresa només admeten aquestes reduccions: Hi aspiren, S'hi complauen, i Se n'adonen.

Albert Jané